

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyáyi utca Nr. 2

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.
Concurs, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit Administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI:
PENTRU

AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂȚATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 4201/1908.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința publică, cumcă petițiunile de primire în institutul pedagogic ort. rom. din Arad pe anul școlar 1908/9, au să fie înaintate la adresa Consistorului, cel mult până la 1/14 August a. c., instruite cu:

1. Atestat de botez;
2. Testimoniu despre absolvarea alor 4 clase medii;
3. Atestat de moralitate dela oficiul par., la care aparține, vidimat de protopopul concernent;
4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea corporală.

Tinerii, cari reflectează la primire grătită în alumnul diecezan, cei de pe teritorul districtului acestui Consistor, au să se adreseze aici, iar ceilalți, de pe teritorul Consistorului din Oradea-mare, au să se adreseze aceluia.

Atari reflectanți vor avea să alăture la cererea de primire și *certificat dela antistia comunală*, în care să se cuprindă date amănunțite despre starea materială atât a reflectantului cât și a părinților lui. Aceste atestate vor trebu. ca spre confirmare să fie semnate și de conducătorul oficiului parohial al locului.

Arad, la 17/30 Iunie 1908.

Consistorul ort. român
din Arad.

Lucrul.

Ni se prezintă apariții în viața socială, cari trebuie să ne pună pe griji. Vedem adecă cum averile câștigate de părinți întru sudoarea feței lor, se prăbușesc în mâni de primei generații. Rari sunt cazurile când ele se mențin. Tot aceasta apariție o observăm, mult puțin, și la frații maghiari. Mai bine se țin averile în mâinile germanilor. Peste tot se țin în mâinile evreilor, afară

de cazurile, când ovreul părăsește meseria părintească și devine și el gentry, cu pasiuni aristocrate, când de se restogolesc și dânsi. Astfel nu ajungem noi la o clasă stabilă bogată, bogății, aristocrați maghiari sărăcesc, iar germanii și ovreii devin o clasă superioară bogată. Tot așa stăm și pe carierele intelectuale. Germanul și ovreul dominează carierele productive, iar noi ceilalți suntem element de a doua mână. Cine nu vede așa dezvoltarea, nu-l privesc concluziile ce voim se le tragem din acesta premisă, izvorită din observațiile noastre.

După noi, aceste crude fapte izvoresc din creșterea familiară. La noi adecă lucrul este conziderat ca un greomânt, tot ca pe vremea iobăgiei, când bietul român lucră pentru alții. Se vede că nici acum nu ne-am putut dezbracă de modul de gândire iobăgesc. Educația aceasta în oroarea de lucru să face prin părinții, cari vecinic blastamă lucrul ca o ugie a vieții și copilul prinde ură contra lucrului și se subtrage dela el unde numai i-se dă puțința. De câteori auzim la noi, las nu lucră băiatul, că destul am lucrat eu, ori că are din ce trăi, nu mai trebuie să lucreze. Cu un cuvânt se idealizează nelucrarea. Și băiatul nelucrător în scurtă vreme isprăvește câștigul muncii părinților, așa încât noi până acum n'am putut ajunge să avem mari proprietari, mari industriași și negustori. Căci ce a câștigat dreapta tatalui, împrăstie stânga fiului. Dat fiind, că noi n'am moștenit latifundii, ci toți suntem ridicați din munca noastră. Aceiași soarte a avut-o și boerimea maghiară, care prin situația schimbată a dezrobirei țaranilor, și-a pierdut mura din gură și i-a fost rușine să lucreze pentru menținerea moștenirii, care sa strecurat apoi pe mâinile ovreilor. Și dacă la noi e conziderat lucrul de greomânt, iar la maghiari de rușine, de sine înțeles, că nu putem da înainte economiceste.

În cele intelectuale, îmi spunea odată un profesor universitar din Budapesta: la universitate nu învață serios nici tinerii dvoastră nici ai noștri, decât numai ovreii, cari ne pun în uimire cu diligența lor. De aici provine, că pretutindenea unde se cere cunoștință și lucru conducător, ovreii ocupă terenul.

Și pentru ce ovreul? Pentru că ovreul privește lucrul de binecuvântarea lui Dumnezeu. Părintele ovreu lucră ziua și noaptea, și binecuvântă lucrul care i-a adus folos. Copilul aude în casa părintească despre roadele binecuvântate ale muncii, despre aceea, că numai prin muncă se poate trăi și ajunge la fericire și astfel îi devine lucrul idealul vieții. În acest ideal familiar zace taina forței neamului ovreesc. Unde și la ovrei intră spiritul domniei parasite, acolo și ovreul să prăbușește întocmai ca și ai noștri.

Lucrul adună deopotrivă și în casa ovreului și în casa creștinului și viceversa nelucrarea risipește și casa ovreului și casa creștinului. Să nu ne amăgim cu alte închipuiri despre taina înălțării ori a căderii unui popor.

Dar lucrul nu adună numai avere materială ci și morală, lucrul este, ce nobilitează și inima, leagă pe om de vatra câștigată de el, va se zică îl face patriot în senzul etic al cuvântului, și lucrul îl face creștin bun, pentru că prin lucru se convinge, că numai binecuvântat de Dumnezeu, poate aduce roade. Lucrul este osia progresului și material și moral, în rezumat lucrul este izvorul tuturor bunurilor, a tuturor fericirilor.

Și românul are atâtea aptitudini bune de lucru. Brațe viguroase și-o istețime superioară, așa încât animat de lucru e o forță mult apreciată și de streini. Știți doar, ce respect are lumea de românul harnic.

Datorința noastră ca și părinți spirituali ai poporului, este să stărpim din conștiința neamului nostru oroarea față de lucru și se dezvoltăm în el iubirea de lucru și atunci neam mai ales decât noi nu va fi în țara aceasta. De aici provine însemnătatea cea mare a introducerii lucrului manual în școală și îndulcirea poporului la lucru prin exemplul viu al preoțimei și a învățătorimei, care nu o permis să uite cuvintele Mântuitorului Hristos, că Tatăl meu lucrează și eu lucrez, și nici deviza lumei culte, că meșteșugul este mai mult decât o rentă.

Să se șteargă dar din dicționarul familiar defaimarea lucrului și să se înlocuiască cu binecuvântarea lui. Părinții cu familie să reducă tot binele la lucrul binecuvântat de Dumnezeu, fiecare casă să fie casă de lucru, și atunci fiii vor ști chivernisi moștenirea și sporii la mai mult. Atunci putem spera la stabilirea unei clase bogate și la noi. Jos cu rugina iobăgiei hulitoare de lucru și sus cu idealul lucrului, căci lucrul este calea fericirii.

Sfințirea bisericii din Șiria.

Evenimente înălțătoare de suflete s'au petrecut iarăși în sinul diecezei arădane acum Duminică la 20 Iulie (2 Aug.) căci am avut oca-

ziunea a vedea pe P. S. Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp împlinind slujba grea a arhieriei cu dragostea și râvna, cari îl fac vrednic următor al apostolilor.

Parohia Șiria renovându-și și înfrumusețându-și biserica pe din lăuntru și pe din afară, prin reprezentanța ei legală a rugat pe Preasfințitul arhieriu diecezan, să binevoiască a îndeplini partea canonică a lucrului și astfel a săvârși în persoană sfințirea lucrărilor de renovare și înfrumusețare.

P. S. Sa necăutând la greutate și oboseală, îndemnat de iubirea sa mare către eparhioșii săi, nu numai că n'a denegat cererea credincioșilor ci a primit și terminul statorit de ei pe ziua de 20 Iulie (2 Aug.) a. c., când apoi, deși putea lua calea directă dela Arad la Șiria, au preferit drumul care trece și prin alte comune și astfel cu ziua Sf. Ilie s'a coborât în mijlocul fiilor săi sufletești din Cuvin, Covăsinț și Șiria, ca prin puterea și înțelepciunea cuvântului său, să ridice pe cei slabi, să îndemne pe cei buni și să întărească pe cei desperați.

P. S. Sa a plecat din Arad Duminică dimineața la 5 ore cu motor special, în suită era dl protopop al Aradului Vasile Beleş, protodiaconul dr. Iustin I. Suci, G. Purcariu cassar consistorial, S. Șeviciu funcționar consistorial și Nestor Blaga candidat de preot, pentru că altă parte din suită plecase la Șiria de sara, pentru a săvârși cele prescise de tipic pentru sfințirea bisericii. Prin comunele Micalaca, Măndruloc, Cicir și Sâmbăteni, P. S. Sa a trecut între sunetele clopotelor și bubuitul traescurilor.

La Ghioroc i-s'a alăturat P. S. Sa părintele protopop al tractului Radna dl Procopie Givulescu, precum și dl referent bisericesc George Popoviciu și diaconul Cornel Lazar, cari veniseră dela Șiria. În drumul său P. S. Sa s'a oprit întâi în comuna Cuvin, unde a fost salutat de către dl învățator Dimitrie Popoviciu, intrând apoi în sf. biserică, P. S. Sa a citit rugăciunea deslegării, iar apoi a rostit o cuvântare foarte potrivită, îndemnând credincioșii la cercetarea deasă a sftiei bisericii, ca să învețe și să îplinească poruncile ei, îndeosebi le leagă de inimă creșterea conștiințioasă a copiilor lor în dragostea și frica lui Dumnezeu. După aceste, înaltul Prelat și-a continuat calea spre Covăsinț. Aici a fost salutat de către protopopul tractului Șiria dl Mihail Lucața, care era încunjurat de protopopul Butenilor dl Trăian Magier și de preoții locali Ioan Cure și Ioan Micloși și de-o mulțime de credincioși. P. S. Sa răspunde în mod calduros la cuvintele dlui protopop, tot asemenea și dlui notar comunal Nicolae Buftea, care la bineventat în numele antistiei și apoi însoțit de cler și popor, plecă sub baldachin cu litia la sf.

biserică, în ușa căreia este salutat de părintele Ioan Cure. După aceste intră în biserică, citește rugăciunea deslegării, care auzită acum prima dată din gura Arhiereului, face o impresiune puternică asupra ascultătorilor. În cuvântarea rostită după aceasta rugăciune, Domnul Episcop laudă parohienii pentru progresul, ce l-au făcut în cele materiale, dar totodată citându-le din pildele lui Solomon cuvintele »că mai ales este numele bun decât bogăția și este mai mare dar decât aurul și argintul«, îi îndeamnă să se îmbogățească și în cele sufletești, ferindu-se de certe și desbinări și iubind pacea și adevărul. P. S. Sa se reîntoarce acum între urările poporului la motor și încunjurat de domnii protopopi și preoții amintiți mai sus, își continuă calea spre Siria. La marginea comunei Siriei este salutat în numele administrațiunii de dl protopretor onorar Dr. Cornel Novac, iar în numele comitetului parohial îl binevințează dl Axente Secula.

P. S. Sa mulțumindu-le la toți, s'a urcat în trăsura trasă de patru cai a dlui Axente Secula și încunjurat de un banderiu frumos, pleacă urmat de un șir lung de căruțe, pe strada principală, ale cărei case și porți erau decorate cu covoare cari de cari mai frumoase. Ajuns la casa protopopească, îl întâmpină fetița dlui protopop Mihail Lucața cu un buchet de flori. P. S. Sa Domnul Episcop a descins la casa dlui protopop Mihail Lucața, de unde la oarele 9 și $\frac{1}{2}$ preoții liturgisători l-a petrecut cu litie la biserică.

După rugăciunea »luării vremii« și îmbrăcare, P. S. Sa azistat de P. On. Domnii protopopi Vasile Beleş, George Popoviciu, Procopie Givulescu, Mihail Lucața, Traian I. Mager, de preoții: Ioan Morariu, Filip Leuca, Vasile Popoviciu, Ioan Micloși, Romul Măerușan, Traian Terebenț, protodiaconul Dr. Iustin I. Suci și diaconul Cornel Lazar, ies înaintea ușii bisericeii despre apus și săvârșește sfințirea apei, iar după aceasta, sfințirea bisericeii, care local s'a arătat și a fost prea mic pentru a încăpea în el poporul adunat pentru a ascultă și azistă la sfântul și mărețul act săvârșit de P. S. Sa. În decursul sfintei liturgii P. S. Sa a binevoit a hirotoni întru diacon, pe absolventul de teologie dl Nestor Blaga ales capelan în Tulca, iar la sfârșitul liturgiei, P. S. Sa în cuvinte prea bine alese, la înțelesul și acomodat firii și obiceiurilor poporului din acel loc, îi îndeamnă la păstrarea obiceiurilor bune și sănătoase, la alipire către maica biserică și în legătură cu aceasta, la școala noastră poporală confesională care are menirea de-a înălța bunăstarea sufletească și materială a poporului. Cuvântarea a încheiat-o P. S. Sa cu citatul cu care a început »Fie pace întru puterea ta și binecuvântare între zidurile turnului tău«. (Ps. 121 v. 7.)

După încheerea cuvântării, P. S. Sa sărută sfta cruce și se stropește cu apă urmând astfel și preoții după rang și etate, apoi poporul la sărutarea sfintei cruci și la împărțirea anaferei. După actul amintit P. S. Sa săvârșește sfințirea icoanei născătoare de Dumnezeu, donată de către dl protopop Mihail Lucața și soția dânsului dna Lucreția năș. Milian.

După săvârșirea sfintei slujbe au urmat recepțiunile.

Prânzul comun a fost în ospitala casă a dlui protopop Mihail Lucața, unde pe lângă P. S. Sa și preoții liturgisători, au luat parte reprezentanții comunei, a autorităților și a diferitelor confesiuni.

La masă pe lângă toastul P. S. Sa pentru gloriosul nostru monarh, sau rostit toast pentru P. S. Sa, pentru diferitele confesiuni și pentru stăpânul și stăpâna casei.

După prânz, I. P. S. Sa a făcut vâzula autorităților și persoanelor cari l'au onorat cu prezența, iar la oarele 7 și $\frac{1}{2}$ sara, s'a reîntors cu suita Sa, întâmpinat fiind la toate gările de mult popor care așteptă reîntoarcerea bunului arhiereu.

Dee atotputernicul, ca sămânța sămănată cu cea mai mare dragoste de zelosul nostru arhipăstor, să aștepte pământ roditor și inimi deschise, ca la timpul său să aducă și roade îmbelșugate.

Unul dintre cei prezenți.

Emil

sau

Despre educațiune

de

I. I. Rousseau,

traduse de

Ioan Ardelean învățător.

Cartea I.

— Urmare. —

Lacedoneanul, Pedaretes se insinuă pentru a fi primit în senatul de trei sute; refuzat fiind, se reîntoarce bucuros, că în Sparta s'au aflat 300 bărbați, cari sunt mai merituosi pentru consiliu ca dânsul. Eu presupun, că aceasta bucurie a fost sinceră și nu forțată, ce cred fără nici o cauză. Iată așa e adevăratul cetățean.

O femeie spartană a avut la armată cinci copii, despre cari cu finea unui atac a așteptat nunciu. Vine un helot; întrebă de acesta tremurând. »Cei cinci fiii au căzut pe câmpul de luptă«. Sclav mișel, — strigă femeea — cine întreabă aceasta. »Noi suntem învingători!« La aceasta mama aleargă în biserică dând mulțămită cerului pentru victoria elapătă.

Acel cetățean, care vrea să-și rezervă natura originală, nu e în curat, că ce vrea. Fiind în contrarietate continuă cu sine însuși și vecinic rătăcind între aplecările proprii și între datorințele impuse lui, nici când nu ar fi om, nici cetățean; n'ar fi folositor nici sieși, nici altora. Cel mult poate ar fi un astfel de cetățean, cum sunt Francezii în zile noastre și aflăm și între Englezi, adică: un nimica mare.

Ca omul să devină ceva, ca cineva să fie acela, ce trebuie să fie, e necesar înainte de toate să lucreze astfel, precum vorbește; trebuie să fie în curat cu sine și cu aceea, ce-și plănuiește, aceasta să-o publice măreț, și să o urmeze. Arate-mi cineva dacă e în stare o astfel de ființă ciudată, să mă convingă, că om e sau cetățean; sau în ce chip s'ar încerca a îndeplini rolul amândurora.

Din aceasta necesitate puerd două metode ale educației, contrare între sine și contrare în direcții: unul e public și comun, altul e special și familiar.

Voiți să aveți idee despre educația comună? Cetiți cartea lui Plato intitulată Republica (Politia). Nu e acesta op politic, precum s'ar presupune din partea aceluia, cari cunosc cărțile numai după titlu, ci e o astfel de dizertațiune educativă, de care n'a scris încă nimeni.

Dacă cineva vrea să se adreseze la patria imaginilor mitice, ca exemple obicinuite a aduce exemplele lui Plato. Dacă însă Lycurgus numai decât își publică principiile sale în scris; aceste ni-s'ar înfățișă într'o formă cu mult mai incurcată. Plato a avut de scop mai mult puritatea inimii, pe când Lycurgus a lipsit-o de caracterul său natural.

Instrucțiune publică în zilele noastre nu există și nici nu poate exista, pentru că unde nu este patrie, acolo nici cetățeni nu pot fi. Aceste două cuvinte: „patrie“ și „cetățean“, trebuiesc șterse din dicționarul limbilor moderne. Că pentru ce? Aceasta cauză o înțeleg pe deplin, dar nu o spun; aceea pe lângă toate nu ar schimba subiectul opului meu.

Din parte-mi nu consider de școli publice acele instituțiuni de batjocură, cari de comun le numesc colegii¹⁾. Nu consider de aceea nici așa numita educațiune lumească, pentru că educațiunea nizuindu-se către două scopuri finite și contrare, nu poate să le ajungă. Cel mult cresc astfel de oameni cu două fețe cari la aparență trăiesc pentru alții, dar în realitate pentru fericirea lor proprie. De altcunum astfel de înfățișări sunt de toate zilele și așa nu au nici o valoare, sunt impotente.

Sunt productul contradicțiilor și acele, ce le observăm în continu la noi. Fiind abătuți de natură

¹⁾ Avem profesori destui, mai ales la universitatea pariziană, pe cari îi stimez și iubesc; cari după părerea mea ar fi în stare a da o educațiune bună tinerilor nostri, dacă n'ar fi siliți să se acomodeze după planul vechiu. Pe unul îl și provoacă a-și publica părerile relative la reformă. În modul acesta cel puțin vor ajuta starea de azi, dacă vor vedea, că răul e nevindecabil.

și oameni în altă direcțiune și așa zicând descompusă în două, trebuie astfel a treia direcțiune, ce nu conduce nici la unul, nici la alt scop. În chipul acesta fiind clătinați și împinși ne încheiem viața fără să fie consimțit cu noi însire, fără a fi de folos ori pentru noi, ori pentru alții.

Acum mai rămâne îndărăt educațiunea familiară sau naturală. Dar ce se poate aștepta dela astfel de oameni, cari sunt educați numai și numai pentru folosul propriu? Dacă s'ar putea slăbi contrarietățile ajungându-lui scop dublu și astfel a-l contopi pe celalalt în unul, prin această la tot cazul am putea rostogoli o mare piedecă dinaintea fericirii omenești. Ca să putem ajunge la aceasta, ar trebui să-l vedem cultivat pe deplin. Ar trebui să-i studiem individualitatea, a vedea progresarea lui, a urmă cu atențiune decursul vieții sale, cu un cuvânt ar trebui să cunoaștem omul naturii. Așa cred, că după cetirea cărții acesteia, vor face puțin progres în direcțiunea cercetării aceluia.

Ce trebuie deci să facem, ca să cultivăm un om așa de tot extraordinar? Fără îndoială foarte mult trebuie așa zicând să stăruim într'acolo, că nimic să nu se forțeze. Când este vorba a pluti în contra vântului numai obicinuit a stă la îndoeli; dar când valurile mării se infurie și căutăm un loc sigur, trebuie să aruncăm ancora. Grijește tinere pilot, ca funea să nu se lărgească sau ca ancora să nu se miște mai departe și corabia-ți până ce nu observi, să fie răpită de aripele furtunei.

În viața socială unde fiecare e designat locul, trebuie crescut pentru locul său anumit, pe care părăsindu-l, nu e apt pentru nimic. Educațiunea numai întru atât e folositoare, intrucât se asociază norocirea chemării părintești; de altcunum spre dauna elevilor, dacă și numai din punctul de vedere al aceluia prejudeții, pe cari le transpun într'insii. În Egypt, unde datorința copilului eră a îndeplini oficiul tatălui său, educațiunea cel puțin a avut un scop definit; dar la noi, la cari rămâne numai deosebirea de ranguri și cari neconținut ne apucăm de alte ocupațiuni, nimeni nu poate ști, că dacă prin aceea, că își crește copilul său pentru facultatea sa proprie, nu va lucra oare în contra interesului său.

În organizațiunea naturii fiind oamenii egali, chemarea lor comună constă în ființa lor omenească, și cine e educat corespunzător acestui scop, nu poate a-l îndeplini rău acela, cu care stă în oarecare raport. Designeze elevul meu pentru armată, pentru serviciu bisericesc sau carieră iuridică, pe mine puțin mă împoartă, pentru că înainte de a-l primi părinții pentru urmărirea chemării lui, deja l-a provocat natura la viața omenească. A trăi e aceea măiestrie, pe care vrea să o învețe dela mine. Nu zic, că după-ce va ești de sub mâinile mele va fi jude, soldat sau preot, dar va fi om. Tot aceea, ce omului trebuie să știe, în caz de lipsă chiar așa va ști, ca ori cine; înzădar i-a schimbat starea invidioasă soarte, el în locul va fi acasă. „În mâinile mele ești, soarte, te-am prins de

moț. Toate intrările la mine încuiate fiind, pe mine nu mă păcălești." (Cicero, Tusc. V. 9.)

Studiarea destinațiunii omenești este un principiu al ocupațiunii noastre. Acela, care poate suportă de-o potrivă plăcerile și neplăcerile lumesti, după mine e educat bine. Din aceasta urmează apoi, că educațiunea adevărată consistă nu atât din instruire, ci în *dedare*. Creșterea educativă se începe deodată cu viața: primul învățator e doica. Cuvântul „educațiune” în timpurile vechi a avut alt înțeles; atunci a însemnat „nutrire”.
(Va urma.)

Convocare.

În conformitate cu §-ul 12 din statute convocăm prin aceasta adunarea generală ordinară din acest an a reuniunii învățătorilor dela școalele populare conf. gr. or. rom. din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comloșul mare și Lipova pe *Duminică în 17/30 și Luni în 18/31 August a. c.*, în biserica ort. română din Fabricul Timișorii la 8 ore a. m., la care se invită toți membrii ordinari și fondatori, precum și toți binevoitorii culturii.

PROGRAMA

Ședința I înainte de amiaz.

Ședinței îi premerge serviciul divin și invocarea Duhului sfânt.

1. Deschiderea adunării și salutarea oaspeților.
2. Alegerea notarului, a unui al 2-lea v.-președinte și a doi bărbați de încredere.
3. Constatarea membrilor ordinari prezenți, ceia ce se va face la începutul și sfârșitul adunării. Absențiile se pot scuza numai pe baza atestatului medical.
4. Raportul despre activitatea biroului, a comitetului și a despărțămintelor.
5. Raportul esactorului P. Baran.
6. Socotelile casarilor de pe anii 1906, 1907 și 1908, precum și încassarea taxelor restante prin cassarii despărțămintelor.
7. Alegerea unei comisii de 3 pentru cenzurarea rapoartelor și a socotelilor.
8. Alegerea unei comisii de 3 pentru înscrierea membrilor.
9. „Școala și caracterul ei”. Disertațiune de I. Furdean inv. în Leucușești.
10. „Reflexiuni asupra planului de învățământ”. Studiu didactic de Iuliu Vuia inv. în B. Comloș. Discușiunea asupra acestui tractat e obligatoare pentru fiecare membru.

Ședința II după amiaz

11. „Învățătorul în școală și societate”. Tractat de Aurel Badescu inv. în Bazos
12. „S'avem foaia noastră”. Tractat de George Toml inv. în Cuveșdia.
13. „Epistola, prelegere practică de Adrian Țapoș inv. în Toracul mic.
14. „Rolul femeii în educațiune”. Disertațiune de Petru Ciucur inv. în Secusigiu.
15. „Importanța educație fizice în raport cu educația etică și morală”. Disertație de Traian Telescu inv. în Giroc.
16. Votarea definitivă a Regulamentului afacerilor interne și al convicțiunii.

Ședința III Luni înainte de amiaz.

17. Raportul casarului din despărțăminte despre încasarea taxelor.
 18. Raportul comisiei cenzurătoare.
 19. Raportul comisiei pentru încrierea membrilor noi.
 20. Restaurarea biroului și a comitetului pe noul period și alegerea comisiei literare de 5.
 21. Eventuale propuneri.
 22. Defigerea locului și timpul proximei adunări.
- Timișoara din ședința comitetului ținută la 4/17 Iulie 1908.

Iuliu Vuia,
v.-prezide-

Cornel Popoviciu,
notar.

NB. Duminică la ora 1 p. m. prânz comun, cu 2 cor. coverta, iar seara concert aranjat de corul dlui A. Lipovan în beneficiul fondului pentru convict.

Aviz pentru anul școlar 1908 9

la institutul pedagogic-teologic gr.-or. român din Arad.

În anul școlar 1908 9 examenele de corigență și private se vor ținea la ambele despărțăminte în 19, 20, 21 August (1, 2, 3 Septembrie).

Înscrierile se vor face în 22, 23 August (4, 5 Septembrie).

La înscriere fiecare elev să prezentează cu extras de botez și testimoniu de pe clasa anterioară. În 24 August (6 Septembrie) se va celebra chemarea Duhului Sfânt, iar în 25 August (7 Septembrie) se vor începe prelegerile.

Primiriile în despărțământul teologic se fac la Vener. Consistor diecezan, conform anunțului ce se va publica în »Biserica și Școala«, iar în despărțământul pedagogic la direcțiune.

Petitele pentru știndii și beneficii se adresează către Venerabilul Consistor diecezan.

Toți elevii au strictă datorință de a se vedea cu manualele și recvizitele prescrise, cari se vor aduce la cunoștința elevilor la începutul anului școlar.

Înscrierile se vor face numai după procurarea cărților conform listei și achitarea taxelor de întreținere și didactru.

Direcțiunea.

CRONICA.

Noul patriarh sârbesc. Alegerea de patriarh sârbesc s'a făcut Sâmbătă. Și-au dat votul șaptezeci de membri ai congresului național sârbesc, și anume, 40 pentru P. S. Sa episcopul *Smejanovici* din Varșet, iar 30 pentru Preasfințitul episcop *Nicolici* al Pacrațului. Administratorul patriarhiei P. S. Sa episcopul *Bogdanovici* din Buda, nu a primit nici un vot. Rezultatul alegerii comisarii regesc îl va comunica guvernului, pentru al aduce la cunoștința Maiestății Sale

ca se întărească în postul de patriarh pe *Smejaovici*, care a întrunit majoritatea. Congresul s'a prorogat apoi până la sosirea răspunsului prealalt.

Hiroteniri. Prea Sfințitul domn Ioan a hirotenit în 24 l. crt. întru preot pe teologul absolvent Nestor Blaga ales capelan în comuna Tulca, iar întru diacon, pe Panteleimon Ardelean ales preot în comuna Dubești.

Pentru strictă acomodare atragem atențiunea celor interesați asupra *avizului*, referitor la primirea elevilor în institutul preparandial din loc, publicat în fruntea revistei noastre.

În atențiunea învățătorilor. Vener. Conzistoriu a pus în lucrare și pe la sfârșitul lunii August va apărea în tipografia diecezană anuarul școlar după modelele statului. Prețul pentru o școală cu 80 elevi va fi 5 cor. — dela 80 până 120 elevi 6 cor. — dela 120 până la 160 elevi 7 cor. — exemplarul.

Comandele să se facă pe la finea lunii August.

Cronică bibliografică.

A apărut „*Lucefărul*” Nr. 15 cu următorul Sumar: Dr. I. Rațiu Simeon Bărnăuțiu. Aron Cotruș Cântec (poezie). Z. Bărsan Mărturisire (poezie). M. Cunțan Cântecul Ilenii (poezie). I. Agărbiceanu. Tușa Oana. Victor Eftimiu Ultimul om (poezie). B. Lăutarul Compozitorul Tudor cav. de Flondor. Cronică: Examenle Conservatorului din București. Soarele și Pământul. — Bibliografie. Ilustrații: Simeon Bărnăuțiu (donă). — Pereche tânără din Rodna-nouă. — Țăran din Poiana Sibiiului. — T. cav. de Flondor.

A apărut Nr. 340 din „*Biblioteca pentru toți*” cuprinzând opera lui Emile Ferrière, *Darwinismul*, una din cele mai rășite lucrări de popularizare asupra acestei chestiuni. E pentru prima oară că se publică în românește o expunere clară, concisă, complectă și pe înțelesul tuturor asupra Darwinismului.

Prețul volumului 30 bani.

De vânzare la Librăria ALCALAY și la toate librăriile din țară.

Nr. 238 M.

Concurse.

În anul trecut, la distribuirea stipendiilor din fundațiunea »Trandafil«, rămânând nedistribuite 2 stipendii de câte 1000 cor., și adevă: unul pentru tineri din dieceza Aradului, altul pentru tineri din dieceza Caransebeșului, pentru conferirea acelor se publică concurs până la 13/26 August 1908.

La aceste stipendii conform concluzului conzistorului mitropolitan din 20 August 1907 Nr. 242, pot reflecta numai tineri români gr.-or. de pe teritoriul amintitelor dieceze, cari cercetează sau voesc a cerceta oarecare universitate sau facultate.

Cererile de concurs sunt a se instrui cu atestat de botez, de paupertate și de studii și a se adresa Consistorului mitropolitan în Sibiu.

Sibiu, 22 Iulie (4 August) 1908.

Consistorul mitropolitan.

—□—

1—3

Pentru ocuparea postului al II de învățător la noua înființată școală gr.-or. română din *Méhkerék*, prezbiteratul Tinca cottul Bihor, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „*Biserica și Școala*”.

1. Salarul fundamental 1000 cor. solviți anticipative din casa bisericeii. 2. Cvarțir liber cu grădina de legume. 3. Ștolele cantonale dela funcțiunile unde va fi poștit. 4. Dreptul de cvinevenal, după implinire alor 5 ani impliniți în aceasta parohie.

Învățătorul ales va fi dator a conduce acea școală și acele clase, cari va decide com. par. va fi dator a propune cantul și cântările la toate clasele, va conduce regulat una strană și va instrui școlarii în cântările liturgice după note și va cânta cu corul în Dumineci și sărbători, va ținea școala de repetiție cu școlarii corecțuți conducerei sale, și în caz de impedecare a parohului va propune religia.

Reflectanții la acest post, recursele lor ajustate conform regulamentului și adresate com. par., au să le subștearnă subscrisului prezbiter în *Méhkerék* pentru a-și arată dexteritatea în cele rituale.

Comitetul parohial.

În conștelegere cu: *Nicolae Roxin* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului cantoral învățătoresc dela școala gr. or. rom. din *Ateașiu*, protoprezbiteratul Tinca cottul Bihor, cu termen de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă „*Biserica și Școala*”, pe lângă următoarea dotațiune: 1. Cvarțir liber și grădina de legume. 2. În număr 800 cor. 3. Ștolele cantonale. 4. Dreptul de cvinevenal după un serviciu de 5 ani prestat în aceasta comună.

Reflectanții la acest post sunt avizați a-și trimite recursele lor ajustate conform Regulamentului, adresate comitetului parohial, le vor subșterne subscrisului protoprezbiter, și au să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sărbătoare pentru de a-și arată dexteritatea în cele rituale, în biserica din *Ateașiu*.

Ateașiu, la 13/26 Iulie 1908.

Comitetul parohial.

În conștelegere cu: *Nicolae Roxin* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci dela școala conf. gr. or. rom. din *Pârnești*, prezbiteratul M. Radna, prin aceasta se escrie concurs cu termen de alegere de 30 de zile dela prima publicare în foaia oficioasă „*Biserica și Școala*”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 200 cor. 2. În naturale 5 șinice grâu, 5 șinice de cucuruz, 20 măji de fân, 48 cară de lemne din care are a se încălzi și sala de învățământ. 3. 1/2 Sesiune de pământ de deal pentru sămănătură și erbărit. 4. Cvarțir liber și grajd pentru vite și grădina de legume. 5. Pentru conferința învățătorescă 20 cor. 6. Famulația 10 cor. 7. Dela înmormântări unde va fi poștit, dela cele mari 80 fil., dela cele mici 40 fil., și dela cele cu liturgie 2 cor.

Alesul învățător se îndatorează a provedea fără alta remunerațiune cantul și școala de repetiție.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți, ca recursele lor ajustate în senzul normelor în vigoare și adresate com. par. din *Pârnești*, să le subștearnă în terminul sus indicat P. On. Oficiu prezbiteral în M.

Radna, iar până în acel termen să se prezenteze în vre-o Dumieacă ori sărbătoare la s. biserică de aici, spre a-și arăta dexteritatea în cântare și tipic.

Pârnești, la 28 Iulie n. 1908.

Partenie Turcu
par. preș. com. par.

Hanci Florea
not. com. par.

In conțelegere cu: *Procopie Giulescu* protoprezviter.

—□—

1—3

Conform circularului consistorial Nr. 1232 a. c. p. 6, se escrie concurs cu termen de **30 de zile** pentru următoarele stațiuni învățătoresți din tractul Beiuș:

1. *Dș. Forău*, cu salar de 600 cor., venite cantonale și lemne de foc.
2. *Nanhidșel*, cu salar de 600 cor., și venite cantonale.
3. *Ș. Petreasă*, cu salar de 500 cor., toate laolaltă computeate.
4. *Pociovliște*, 400 cor., în bani, naturale și lemne de foc.
5. *Pocola*, 300 cor. cu toate laolaltă și lemne.
6. *B. Sămărtin*, în bani naturale 340 coroane și grădină de legume.

Salarele se vor întregi la timpul său prin ajutor dela stat.

Recurenții vor avea a-și trimite petițiunile cu documentele recerute, în termenul prescripționat la oficiul protopopesc în Beiuș, adresate com. parohiale unde doresc a concura.

In conțelegere cu: *Vasilie Papp* protoprezviter.

—□—

1—3

Pentru întregirea vacantului post de paroh din parohia de *cl. II* din *Checheș*, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. O sesiune parohială de 32 jughere, parte arător, parte fanaș. 2. Întregire dela stat, care până acuma, pentru preot cu mai puțin de 8 clase, a fost la an 60ă cor. 76 fil. 3. Bir preoțesc, câte 6 oche de cucuruz sfărmat dela fiecare număr de casă și 4. Ștolele uzuale.

Reflectanții la acest post, care trebuie să aibă o calificare pentru parohii de clasa II-a, au să-și instrueze petițiile lor conform legilor noastre în vigoare și prin oficiul protopopesc gr. or. rom. din Belinț (Bélincz, Temes megye) să le adreseze comitetului parohial din Checheș, având a se prezenta odată în lăuntru termenului concursual, și în s. biserică de aici, spre a-și arăta dexteritatea în tipic și în cântare, eventual în slujire și în oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu mine: *Gerasim Sărb* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de *cl. II* din *Abramul superior* cu filiile *Cohan* și *Chiribiș*, ppiatul Orășii-mari, se escrie concurs cu termen de alegere pe **24 August (6 Septembrie)**.

Emolumentele sunt: A) Dela *Abramul superior*, *Cohan*, casa parohială cu supraedificate; 1) 25 1/2 jug. pământ arător și fanaș; 2) folosința cimiterului vechiu; 3) dreptul de pășunat pe 4 respective 8 vite;

4) competența de lemne din pădurea comună conform uzului; 5) competența de bir dela 40 numere de case una măsură bucate, parte grâu, parte cucuruz, sau în bani câte 2 cor.; 6) dela 10 geleri câte 1/2 măsură bucate, ori în bani 1 cor.; 7) venitele ștolare anume: pentru înmormântare mică 2 cor., mare 10, 8 sau 6 cor., după starea respectivului, botez 80 fil., cununii și vestiri 5 cor., feștanie 1 cor. 20 fil sau 80 fil., evangelia lui Lazar 2 cor., un stălp 2 cor., maslu 2 coroane.

B) Dela *Chiribiș*: 1) 6 jughere catastrale cu competența de pășunat și lemne până când comuna va avea pădure, 2) dela 40 numere de case câte una măsură bucate ori în bani 2 cor., iar dela 6 geleri câte 1/2 măsură bucate ori 1 cor. Venitele ștolare ca și la *Abramul superior-Cohan*.

Filia *Chiribiș* concurge cu venitul casei parohiale de aici, la susținerea casei parohiale din parohia matrăe întregirea dela guvern pentru candidații cu 8 clasa 1246 cor. 92 fil. Contribuția după pământuri o va solvi alegândul.

Dela recurenți se cere o calificare prescripționată pentru parohii de cl. II. Recurenții pe lângă observarea §-lui 0 din Regulament pentru parohii au a se prezenta în s. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie.

Recursele adresate comitetului parohial de acolo să se înainteze până cu trei zile înainte de alegere subscrisului oficiu ppsc în Oradea-mare.

Alesul va avea să provadă grătit catehizarea la școlile de ori ce categorie din parohie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop insp. școl.

—□—

2—3

Se escrie concurs pe un post de învățător la școala populară ortodoxă română din *Ecica-română*, (Románécska) cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“, cu următoarea dotațiune anuală:

Salar fundamental 1000 cor. bani de locuință 200 cor., contravaloarea grădinei 20 cor., scripturistica 10 cor. și de fiecare conferință câte 12 cor., în diurnă și viatic. Pentru instruirea și conducerea corului bisericesc precum și pentru propunerea cântărilor bisericesti și a notelor 100 cor.

Învățătorul va avea să se conformeze următoarelor condițiuni și îndatoriri:

1. Învățătorul va fi strămutabil dela o clasă la alta de băieți, de fete ori mixtă, după hotărârile com. parohial.

2. Va propune în toate clasele muzica vocală după note și cantul bisericesc (glasurile).

3. Va instrui corul bisericesc și cântările liturgice după note și va cânta cu corul în Dumineci și sărbători la s. Liturgie.

4. Va cerceta regulat s. biserică cu elevii sei și va ținea strana.

5. Va ținea școala de repetiție cu elevii încredințați conducerii sale.

Reflectanții au să-și înainteze în termenul indicat recursesle adresate comitetului parohial, P. On. Oficiu ppsc în Nagykömlös (Torontál) și se fie ajustate conform legii și regulamentului în vigoare cu toate documentele necesare în original ori în copie autentică.

Dela recurenți se recere pe lângă cvificațiunea învățătorescă și cvificațiune specială pentru muzica vocală și instrumentală. Mai departe au a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la s. biserică, spre a-și arătă dexteritatea în cele rituale.

Dat în Ecica-română, din ședința com. parohial ținută la 11/24 Iunie 1908.

Valeriu Magdu
președinte.

Gligor Brenda
nolar.

In conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din *P. Zăvoeni*, tractul Vașcăului, prin aceasta se publică concurs cu termin de *30 de zile* dela prima publicare în foaia oficioasă.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: în bani 400 cor., cvartir și grădină și la timpul său se va cere întregire dela stat.

Ceice doresc a reflectă la acest post sunt poftiți a-și înaintă recursurile lor, instruite conform regulamentului, On. Domn Moise Popoviciu adm. ppsc în Segyest p. u. Rieny, iar în vre-o Duminecă ori sârbătoare au să se prezenteze la s. biserică din *P. Zăvoeni* spre a-și arătă dexteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. protopopesc.

—□—

2—3

Se publică concurs pentru îndeplinirea definitivă a următoarelor stațiuni învățătoresci din protopopiatul Orăzii-m ri:

1. *Bogeu*, cu termin de alegere pe *20 August* (*2 Sept.*) a. c. Emolumentele sunt: 300 cor., în bani cortel cu grădină și venitele cantorale.

2. *Chiribiș*, cu termin de alegere pe *20 August* (*2 Sept.*) a. c. Emolumentele sunt: bani și naturale 300 cor., cortel cu grădină și venitele cantorale.

3. *Buciumi-Topești*, cu termin de alegere pe *27 August* (*9 Sept.*) a. c. Emolumentele sunt: 300 cor., în bani și naturale, cortel cu grădină și venitele cantorale.

4. *Sușurogiu*, cu termin de alegere pe *22 Aug.* (*4 Sept.*) a. c. Emolumentele sunt: în bani și elacă 108 cor., dela 80 numere de case câte una măsură bucate à 2 cor. — 160 cor., pământ arător și fânaț 7 jugh., și compelița de pășunat 48 cor., 2 orgii de lemne aduse acasă 20 cor., de tot 376 cor. Dările publice le vor suportă aleșii.

Dacă aceste stațiuni să vor îndeplini cu învățători cvificați, salarele să vor întregi la minimalul prescriș de lege prin ajutor dela stat, de unde se vor exoperă și eventualele cvinvenale.

Doritorii de a ocupă vre-una din aceste stațiuni sunt avizați ca recursurile ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate respectivelor comitee parohiale să se trimită subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare, cel puțin cu trei zile înainte de ziua alegerii, având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică din comunele respective, spre a-și arătă dexteritatea în cant și tipic.

Comitetele parohiale

In conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școl.

—□—

2—3

În temeiul incuviitării Veneratului Consistor Nr. 4 84/1908, pentru îndeplinirea parohiei de *clasa III Berindia*, se publică concurs cu termin de *30 zile* dela prima publicare.

Emolumentele: 1. Un pătrar de pământ arător, fânaț și pășune. 2. Bir dela cei cu un pătrar de pământ 2 cor., dela cei cu un $\frac{1}{2}$ pătrar 1 cor., dela jeleri 50 fileri. 3. Dela înmormântări până la 7 ani 2 cor., peste 7 ani, prohodul și iertăciunile 6 cor., un stâlp 2 cor., o evanghelie 40 fil., liturgie în zile de rând 2 cor. 4. Botez cu sfințirea apei 1 cor. 5. O slujbă 40 fil. 6. Estrase special 2 cor., familiar 4 cor. 7. Dela cununii 4 cor. 8. Maslu 2 cor. 9. Feștania mare 1 cor. 10. Intregirea dela stat 737 cor., respective 1537 cor., conform cvificației celui ales.

Dările și ecivalentul după pământ are se le solvească preotul, care e obligat a catehiză și în școala confesională fără altă remunerație.

Doritorii de a ocupă aceasta parohie, să-și înainteze petițiile lor ajustate conform dispozițiilor regulamentare, subscrisului pprezviter în Buttyin, cu observarea §-lui 20 din Regulamentul pentru parohii, având a se prezentă în s. biserică, spre a-și arătă dexteritatea în oratorie și rituale.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Trăian I. Magier* protoprezviter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala conf. ort. română din *Chiralău* (Királyi), se escrie concurs cu termin de alegere pe *21 Aug.* (*3 Sept.*) a. c.

Emolumentele sunt: în bani gata 600 cor., cortel cu grădină și stolele cantorale dela funcțiunile obveninde. Alesul va avea să provadă cantoratul în biserică și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Dela recurenți să poștește ca recursurile provăzute conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. parohial din Chiralău să le subștearnă subscrisului oficiu ppsc în Oradea-mare, până la 19 Aug. (*1 Sept.*) a. c., având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică de acolo, spre a-și arătă dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala ort. română din *Chișlaz*, se escrie concurs cu termin de alegere pe *21 Aug.* (*3 Sept.*) a. c.

Emolumentele sunt: 600 cor., bani și venitele cantorale, cortel liber cu grădină. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursurile ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par. din Chișlaz, să se trimită subscrisului oficiu ppsc în Oradea-mare, până la 19 Aug. (*1 Sept.*) a. c., având recurenții a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică de acolo, spre a-și arătă dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școl.

—□—

2—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Dârnișoara*, se escrie concurs cu termin de alegere pe 22 August (4 Sept.) a. c.

Emolumentele sunt: în bani 600 cor., cortel cu grădină și venitele ștolare. De lemne pentru încălzitul școalei se va îngriji comuna. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par. din Dârnișoara, să se trimită subscrisului oficiu ppsc în Oradea-mare, până la 20 August (2 Sept.) a. c., având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școl.
—□— 2—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Cotigletii*, se escrie concurs cu termin de alegere pe 26 August (8 Sept.) 1908.

Emolumentele sunt: în bani gata 600 cor., cortel cu grădină de legumi și venitele cantonale. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Regulament și adresate comitetului parohial din Cotigletii să se trimită subscrisului oficiu protopopesc din Oradea mare până la 23 Aug. (5 Sept.) a. c. având recurenții a se prezenta în s-ta biserică de acolo spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop insp. școlar.
—□— 2 3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Păușa*, se escrie concurs cu termin de alegere pe 29 August (11 Sept.) 1908.

Emolumentele sunt: în bani 600 cor. cortel cu grădină; pentru școala de repetiție 40 cor. dela antistia comunală; venitele ștolare. Alesul va avea să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Regulament și adresate com. paroh. din Păușa să se trimită subscrisului oficiu protopopesc în Oradea mare până la 26 August (8 Sept.) a. c. având recurenții a se prezenta în s-ta biserică de acolo spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic. Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop insp. școlar.
—□— 2—3

Se escrie concurs pe stațiunea învățătoarească dela școala ort română din *Varviz* cu termin de alegere pe 23 August (5 Sept.) a. c.

Emolumentele sunt: 1. În bani 160 cor. 2. 70 măsuri bucate 139 cor., 3. pământ arător 3 jug., 40 cor., cvartir cu grădină și stolele cantonale.

Darea după pământ o va suportă alesul. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-ului 61 din Regulament și adresate com. paroh. din Varviz să se trimită subscrisului oficiu ppsc în Oradea-mare până la 20 Aug. (2 Sept.) 1908, având recurenții a se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop insp. școlar.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunei învățătoarești dela școala ort. rom. din *Spurcani*, se escrie concurs cu termin de alegere pe 23 Aug. (5 Sept.) a. c.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 480 cor. 2. Folosirea pământului 9 jugh. 1117□ arător, prețuit în 120 cor. 3. Ștole 20 cor. 4. Dreptul de pășunat după 4 drb. vite 8 cor. 5. Cortel cu grădină, pentru instruirea adulților va primi remunerare deosebită. Alesul va avea să provadă și cantoratul. Dările după pământ le va suportă alesul.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par. din Spurcani, să se trimită subscrisului oficiu ppsc în Oradea-mare, până la 20 Aug. (2 Sept.) a. c., având recurenții a se prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școl.
—□— 2—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română din *Bucuroae*, se escrie concurs cu termin de alegere pe 26 Aug. (8 Sept.) a. c.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: În bani 600 cor., cortel cu grădină și venitele cantonale. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform § lui 61 din Regulament și adresate com. parohial din Bucuroae, să se trimită subscrisului oficiu protopopesc în Oradea-mare, până la 23 August (5 Sept.) a. c., având recurenții până la acest termin a se prezenta în s. biserică de acolo, spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școl.
—□— 2—3

Nr. 985/1908

36 Pl.

Pentru îndeplinirea postului de *secretar* la Consistorul ortodox român din *Oradea-mare*, în mod definitiv, cu salariu de 2900 cor., și dreptul de penziune în cadrul statutelor fondului de penziune pentru funcționarii consistoriali, se publică concurs până la 17/30 August a. c.

Cine dorește a ocupa acest post, să-și înainteze recursul subsemnatului Consistor, provăzută cu documente:

- că e credincios al bisericii ort. române;
- că e preot ori teolog cu examen de calificare preotească;
- că e licențiat sau absolvent al facultății juridice sau celei de litere (filozofie) și ce limbi vorbește și scrie;
- ce activitate publică a dezvoltat până acum, fie prin lucrări literare ori pe terenul școlar, sau administrativ.

Secretarul, în afară de agendele ordinare secretariali și cele prezidiale, va prevedea și referada în senatul școlar și cel episcopesc.

Oradea-mare, 1/14 Iulie 1908.

Consistorul eparhial gr.-or.
rom. din Oradea-mare

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de *prefect* la internatul gr.-or. rom. diecezan din *Beiuș*, se deschide concurs pe lângă următoarele condițiuni:

Recurenții pot fi teologi absolvenți, cu maturitate, ori absolvenți de vre-o altă facultate superioară.

Aceia, cari pot dovedi, că știu instrui și conduce cor vocal, sunt preferiți.

Petițiunile, cu documentele, pe cari pot să se bazeze, sunt a se înainta Rectorului internatului cel mult până la *6/19 August* a. c.

Salarul anual împreună cu acest post, în bani e 300 cor., apoi vîpt, luminat, încălzit, serviciu și chirie mobilată.

Postul este a se ocupa la *17/31 August* a. c.

Dat în *Beiuș*, (Belényes) la *2/15 Iulie* 1908.

*Recloratul internatului gr. or.
rom. diecezan din Beiuș*

—□—

3—3

Nr. 3832/1908.

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din comuna *Bucovăț*, (protopopiatul Timișorii) foaia a preotului *Cornel Gherga*, decretată de clasa primă, care parohie începe dela Nr. 1 și continuă incluzive Nr. 92 în stînga drumului ce duce spre *Moșnița*; prin aceasta se scrie concurs din oficiu cu termen de *30 zile* socotit dela prima publicare în organul oficios al diecezei. Ca reflectanți se admit și recurenții cu cvalificație de clasa a două.

Beneficiul se compune din folosirea sesiunii parohiale, stole și birul uzat, nu altcum și întregirea dela stat conform cvalificației. Dările și ecvivalentul pentru sesiune le va solvi alesul.

Dela recurenți se cere cvalificația prescrisă pentru parohii de clasa primă, eventual de a doua. Recurenții pe lângă observarea §-ului 20 din Reg. pentru parohii au a se prezenta în sfînta biserică spre a-și arăta dexteritatea în cant, tipic și oratorie.

Recursele sunt a se susține P. Oficiu protoprezbiteral al Timișorii cel mult până în ziua ultimă a espirării concursului.

Alesul va avea să provadă gratuit catehizarea în școala confesională alternativ cu celalt paroh.

A r a d, din ședința conzistorială dela *10/23 Iulie* 1908.

Conzistorul gr.-or. român din Arad.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de *cl. III* din *Buciumi-Topoști*, ppiatul Orășii-mari, se scrie concurs cu termen de alegere pe *17/30 August* a. c.

Emolumentele sunt: 1. Dela *Buciumi* una sesie pământ parte arător parte pășune, dela 50 numere de case câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz și una zi de lucru. 2. Dela *Topoști* 7 jughere pământ parohial, dela 50 nre de case câte $\frac{1}{2}$ măsură cucuruz și una zi de lucru, dela ambele parohii stolele îndatinate. Întregirea dela stat pentru preoții fără 8 clase 566 cor. 18 fil. Contribuția după pământul ales o va suportă preotul ales.

Doritorii de a ocupa aceasta parohie au să-și înainteze recursele lor instruite conform dispozițiilor din Regulamentul pentru parohii subsemnatului până la *15/28 August* a. c., având până la alegere a să prezenta recurenții în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare la s. biserică de acolo spre a-și arăta dexteritatea în cant și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* pprezviter insp. școl.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala ort. română din *F. Oșorhei*, se scrie concurs cu termen de alegere pe *15/28 August* 908.

Emolumentele sunt: 1. Dela comuna bisericească 40 cor. iar dela *Ven. Conz.* 200 cor. în numărari. 2. Cortel cu grădină de legumi precum și stolele cantonale îndatinate dela funcțiunile obveninde. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Dela recurenți să poștețe ca recursele provăzute în senzul §-lui 61 din regulament și adresate com. paroch. din *F. Oșorhei* să le aștearnă oficiului protopopesc în *Oradea mare* până la *12/25 August* a. c. având recurenții până la termenul de alegere a-și prezenta în vre-o *duminecă* ori sârbătoare în s-ta biserică de acolo spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător dela școala confesională ort. română din *Felcheriu*, se scrie concurs cu termen de alegere pe *16/29 August* 1908.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. În bani gata 600 cor. 2. Pentru lemne de foc 60 cor. 3. Pentru conducerea școalei de repetiție dela antistia comunală 30 cor. 4. Venite ștolare. Alesul va avea să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Dela recurenți să poștețe ca recursele provăzute în senzul §-lui 61 din regulament și adresate com. paroch. din *Felcheriu* să le înainteze oficiului protopopesc în *Oradea mare* până la *14/27 August* a. c. iar până la termenul de alegere a-și prezenta în vre-o *Duminecă* ori sârbătoare în s-ta biserică de acolo, spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar.

—□—

3—3

Prin aceasta se scrie concurs pentru îndeplinirea postului învățătoresc dela școala superioară cu *cl. III—VI* de băieți din comuna *Toracul-mare*, cu termen de *30 zile* dela prima publicare.

Emolumentele anuale sunt: 1. Salar în bani gata 1000 cor. și cvincvenalele legale, dar numai după un timp neîntrerupt de 5 ani în aceasta comună. 2. Cvartir în natură, constător din două chilii, anticameră cuină, cămară și edificii laterale apartinătoare. 3. Pentru conferințele învățătoresci 30 cor. 4. Pentru scripturistică 10 cor. — La înmormântări alesul va participa perondat cu ceilalți învățători pe lângă o taxă de 1 cor. fără pompă; dela părăstase 1 cor. — Alesul va avea să îndeplinească și să conducă cântările bisericesti în strana dreaptă, a instrui pe școlari în rile cântă rituale și a conduce școala de repetiție cu băieții deobligati. — Dela recurenți se cere cvalificațiune cu calcul general distins ori bun, iar cei cu clase medii și conducători de cor vor fi preferiți. Capabilitatea de-a instrui și conduce cor vocal, au a o dovedi cu atestat dela respectiva comună bis. unde ca atare a instruat și condus cor vocal.

Recursele astfel ajustate cu toate documentele prescrise de lege și adresate com. par. din *Toracul-mare*, au a se trimite P. O. D. *Paul Miulescu* protopop și inspector cercual de școale în *Nagy-Komlós* (*Torontál*), iar până la alegere reflectanții au a se prezenta în of. bis. spre a-și arăta dexteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința com. par. dela *12 Iuliu* n. (29 Iunie v.) 1908.

Pavel Cicală, m. p.

Nicolae Onciu, m. p.

preș. com. par.

inv. not. inter.

În conțelegere cu mine: *Paul Miulescu* protoprezviter

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea definitivă a postului învățătoresc dela școala gr.-or. rom. din *Tenke* (Tinca) comitatul Bihar, cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia oficială „Bis. și Șc.”, pe lângă următoarea dotațiune:

1. Cărtir acomodată, cu grădină de legume. 2. În bani numărari 230 cor. 3. 10 jugere pământ extravilan în valoare 80 cor. 1/2 jug. cat. intravilan în preț de 50 cor. și 4 competențe învăț. 4. Stolele uzuale.

Reflectanții au să se prezinte în biserică din Tinca spre a-și arată desteritatea în cele rituale, iar recursurile lor ajustate conform regulamentului, și adresate comitetului parohial au să le substearnă protopopului concernințe Nicolae Roxin în Méhkerék.

Dat în ședința com. par. ținută în Tinca la 2/15 Iulie 1908.

Nestor Popa
pres.

Romul Barbu
notar.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Roxin* protoprezviter.
—□— 3—3

Prin strămutare devenind vacantă stațiunea învățătorescă din *Medveș* (protoprezbiteratul Timișorii), pentru îndeplinirea ei definitivă să escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul diecezan.

Emolumentele anuale sunt: 1. Dela comuna bisericăscă în bani gata 400 coroane și întregirea ce se va cere dela stat în cvota ce se va incuviința. 2. 5 jughere pământ. 3. Cortel liber. 4. 12 metri de lemne pentru trebuința învățătorului (8 metri pentru încălzitul salei de învățământ). 5. Pentru participare la conferință 12 cor. 6. Pentru scripturistică 6 cor. 7. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.

Reflectanții au să-și înainteze recursurile ajustate cu documentele de calificare prescrise la P. On. oficiu protoprezbiteral în Temesvár-Gyárvaros. Alesul fără altă remunerație va avea să provadă cantul în sf. biserică și să compună socoțiile culturale. Recurenții vor avea să se prezinte însă nu în ziua alegerii în sf. biserică, spre a-și arată desteritatea în cant și tipic.

Dat din ședința com. par., ținută în Medveș la 24 Iunie (7 Iulie) 1908. Comitetul parohial.

Cu consenzul pprezb. *D. Traian Putici. m. p.* inspector de școale.
—□— 3—3

Pentru întregirea definitivă a vacantului post de învățătoare dela școala populară confesională gr. or. rom. din *Belinț* și a vacantului post de învățător conf. gr.-or. rom. din *Brestovaț*, să escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. Cu postul de învățătoare din Belinț, până în 1 Iulie n 1910, când se începe dotația după articolul de lege XXVII din 1907, sunt împreunate următoarele emolumente: 1. În bani gata 600 coroane; 2. pentru conferențe și scripturistică 20 coroane; 3. 12 metri lemne de încălzit sala și locuința și 4. Cortel în natură, constător din 2 chilli, bucătărie, cămară și grădină de legumi.

Dela reflectante, în vederea împrejurării că, aleasa din 1910—1 Iulie incolo are dotație foarte bună și că Belințul e comuna centrală din tract, să cere să aibă examenul de calificare învățătorescă cu nota „foarte bine” și să fie capabilă a instrui pe fețișe și cântările bisericesti.

II. Cu postul de învățător din Brestovaț (Aga) sunt împreunate următoarele emolumente: a) În bani gata 81 cor. 60 fil.; b) În naturalii 720 litre grâu — prețuit în 81 cor. 60 fil. — și 720 litre cucuruz prețuit în 69 cor. 60 fil.; c) 4 jugăre pământ, parte arător, parte fanaț, — prețuit în 80 cor.; d) pentru scripturistică 4 cor. și pentru conferențe 6 cor.; e) locuință liberă și grădină și f) dela înmormântări de prunci sub 7 ani 40 fil., și în sus și dela oameni mari 80 fil., iar cu liturgie 1 coroană.

Se observe că salariul se întregeste dela stat pe baza art. de lege XXVII din 1907, fiind în principiu pus deja în vedere din partea înaltului ministeriu, având să primească alesul dela întărirea sa de învățător definitiv diferența dela dotația dată de parohie până la cea statorită prin legea provocată aci. Alesul nu poate cere dela parohie să-i anticipe această diferență sub nici un titlu.

Aleaul, tot pe lângă dotația specificată aci, dator să conducă și strana și să cânte la cununii.

Atât reflectantele la postul de învățătoare din Belinț, cât și concurenții la postul de învățător din Brestovaț (Aga), ambele din tractul Belințului (Béline, Temes megye), au să se prezinte odată în sf. biserică din respectivă parohie, spre a-și arată desteritatea în cântare, acest diu urmă și din tipic.

Comitetele parohiale.

În conțelegere cu mine: *Gerasim Serb*,
protoprezbitor.
—□— 3—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala confesională ort. română din *Sintelec* să escrie concurs cu termen de alegere pe 16/29 August 1908.

Emolumentele sunt: 1. În bani numărari dela 95 numere de case à 4 cor. 360 cor. 2. Dela 95 numere case câte o jumătate măsură bucate 95 cor. 3. 16 jughere pământ arător și fanațe 60 cor. 4. Pentru lemne de încălzit 50 cor. 5. Venite ștolare. 6. Cortel cu intravilan. Alesul va avea să conducă școala de repetițiune și să provadă cantoratul fără altă remunerațiune.

Recursurile ajustate conform §-lui 61 din regulament și adresate com. parohial din Sântelec, să vor înainte până la 14/27 August a. c. oficiului protopopesc în Oradea mare, având recurenții a să prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s-ta biserică spre ași arată desteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Toma Pacala* protopop insp. școlar.
—□— 3—3

Pentru stațiunea învățătorescă dela școala ort. română din *Stracoș*, se escrie concurs cu termen de alegere pe 17/30 August a. c.

Emolumentele sunt: 1. În bani gata 440 cor., cotel cu grădină de legumi. Întregirea până la minimalul prescris se va acoperi prin eventualul ajutor de stat. Alesul va avea să conducă strana și școala de repetiție fără altă remunerațiune.

Recursurile ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par. din Stracoș, sunt a se înainte oficiului protopopesc în Oradea-mare până la 15/28 August, având a se prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică de acolo spre a-și arată dexteritatea în cant și tipic.

Comitetul parohial

În conțelegere cu: *Toma Păala* protopop insp. școl.
—□— 3—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala confesională ort. română din *Voivozi*, se escrie concurs cu termen de alegere pe *19 August (1 Sept.) a. c.*

Emolumentele sunt: In bani gata 600 cor., cortel și grădină de legumi. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. parohial din *Voivozi*, sunt a se înainta oficiului protopopesc in *Oradea-mare*, până la *17/30 August a. c.* având recurenții a se prezenta in vre-o *Duminecă* ori sârbătoare in s. biserică de acolo, spre a-și arată dexteritatea in cant și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Toma Păcala* ppreziter insp. școlar.

—□— 3—3

Pentru stațiunea învățătoarească dela școala ort. română confesională din *Suiug*, se escrie concurs cu termen de alegere pe *19 August (1 Sept.) a. c.*

Emolumentele sunt: In bani gata 600 cor., cortel și grădină de legumi. Alesul va avea să provadă cantoratul și să conducă școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Recursele ajustate conform §-lui 61 din Regulament și adresate com. par. din *Suiug*, să se înainteze oficiului protopopesc până la *17/30 August a. c.*, in *Oradea-mare*, având a se prezenta in vre-o *Duminecă* ori sârbătoare in s. biserică de acolo, spre a-și arată dexteritatea in cant și tipic. *Comitetul parohial.*

In conțelegere cu: *Toma Păcala* protopop insp. școlar.

—□— 3—3

Pentru indeplinirea stațiunii învățătoarești din *Văsoaia*, se publică concurs cu termen de alegere de *30 de zile* dela prima publicare, pe lângă următoarele emolumente: 1. In bani gata 200 cor. : $\frac{1}{2}$ sesie de pământ 40 cor. 3. 10 șinice bucate jumătate grâu, jumătate cucuruz 100 cor. 4. 8 stângini de lemue din cari se va încălzi și școala 64 cor. 5. Conferința 12 cor. 6. Scripturistica 8 cor. 7. Locuință și grădină.

Ceice reflectează la acest post sunt poftiți a-și trimitte recursesle lor instruite cu toate documentele prescise și adresate com. par. la oficiul pprezv. in *Butyiu*, având a se prezenta in s. biserică spre a-și arată dexteritatea in cantare și tipic, având a prevedea și cantoratul fără altă remunerație.

In conțelegere cu: *Trăian I. Magier* pprezv, insp. școl.

—□— 3—3

Pentru indeplinirea postului învățătoare din *Curtici*, devenind vacant prin penzionarea învățătorului *Florian Cioara*, se publică concurs cu termen de *30 de zile* dela prima publicare in organul „*Biserica și Școala*“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1. Salar in bani gata 1000 cor. 2. Cvtartir liber cu 3 chilio, băcătarie, grădină intravilan și celelalte aparținătoare. 3. Pentru conferința 20 cor. 4. Scripturistica 14 cor. 5. Dela inmormântări unde va fi poftit 2 cor., și 6. Cvinevenalul legal.

Alesul este îndatorat să conducă strana in *Dumineci* și sârbători, să instrueze pruncii in cântările rituale și să țină școala de repetițiune fără altă remunerațiune.

Ceice vor dovedi că sunt harnici de a înființa și conduce corul vocal, vor fi preferiți

Recursele, ajustate cu documentele recerute și adresate com. par. să se subștearnă P. On. Oficiu protopopesc din *Chișineu (Kisjenő)*, iar dela recurenții se recere să se prezinte in vre-o *Duminecă* ori sârbătoare in s. biserică. spre a-și arată dexteritatea in cântare și tipic.

Din ședința com., par. ort. rom. ținută in *Curtici* la *29 Iunie 1908.*

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Dr. Ioan Trailescu* protoprezviter.

—□— 3—3

In urma încuviințării Ven. Consistor din *Oradea-mare*, dtto *1/14 Iulie, 1908 Nr. 1442 B*, pentru indeplinirea vacantei parohii de c. III din *Botean*, protopopiatul *Peștesului*, prin aceasta se publică concurs, Cu termen de alegere pe *17/30 August.*

Emolumentele: 1. Casă parohială, cu două chilio culină și supraedificatele de lipsă. 2. 22 jugh. pământ, parte arător, parte fanaș. 3. Stolele uzuete și anume: prohodul mic 2 cor.: mare: 4, 6, — 12 cor. botez 1 cor.; festanie dela 1 — la 2 cor.; birul dela fiecare număr de casă: 1 vică sau in bani: à 2 cor. 4 In-tregirea dotației dela stat, conform evalueațiunii ale-sului.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și înainteze petițiile lor ajustate conform dispozițiilor regulamentare, subscrisului protoprezbiter in *Mezötöl gd*, și cu stricta observare a §-ului 20 din Regulamentul pentru parohii, anul 1906, să se prezinte in vre-o *Duminecă*, ori sârbătoare, in sfânta biserică din *Botean*, spre a și arată dexteritatea in slujba dumnezeiască, in cant și tipic. *Comitetul parohial.*

Teodor Popa
adm. par. preș. com. par.

Ioan Harade
notar com. par.

In conțelegere cu: *Alexandru Muntean* protoprezviter.

—□— 3—3

Licitațiune minuendă.

Conform decisului Ven. Consistor din *Arad* de dtto *16/29 Iulie a. c Nr. 4827/1908*, se publică licitațiune minuendă pentru repararea partea internă a bisericii din *Dieci*, protopopiatul *Buteni*, cu termen de licitațiune se defige pe *Mercuri 6/19 August a. c.* la 2 ore p. m. in localitatea școalei.

Prețul de exclamare e 3144 cor. 13 fileri.

Doritorii de a licita, au se depună in bani gata sau in hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% după prețul de exclamare.

Comuna bisericăască își rezervă dreptul de a primi pe acel reflectant intreprinzător in care va avea mai multă încredere.

Preliminarul de spese, precum și condițiile de licitațiune se pot vedea la oficiul parohial din loc.

Dieci, din ședința comitetului parohial gr.-or. rom. ținută la *20 Iulie (2 August) 1908.*

Georgiu Lupșa
par. preș.

Petru Nan
notar.

—□— 1—2